

การเปิดโอกาสให้เกิดการมีส่วนร่วม

จังหวัดนราธิวาส โดยสำนักงานเกษตรจังหวัดนราธิวาส ได้ดำเนินงานโครงการพัฒนาอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านเพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงาน กิจกรรม การเสริมสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน เพื่อสนับสนุนงานภาครัฐ โดยเวทีเครือข่ายอาสาสมัครเกษตรเพื่อการเรียนรู้และบริหารจัดการความเสี่ยง ระดับจังหวัด และระดับอำเภอ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. ประเด็นหรือเรื่องการมีส่วนร่วม

สำนักงานเกษตรจังหวัดนราธิวาส ได้ดำเนินการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ข้อมูลภาคการเกษตรในพื้นที่ และวิเคราะห์ความเสี่ยงของภาคการเกษตรของพื้นที่จังหวัดและอำเภอ ตามประเด็น ดังนี้

- 1.1) การผลิตสินค้าเกษตรในพื้นที่
- 1.2) การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ
- 1.3) ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี
- 1.4) สังคมเกษตรกรรมกับการยอมรับเทคโนโลยี
- 1.5) การบริการทางการเกษตรที่เปลี่ยนแปลง
- 1.6) การบริหารจัดการต้นทุนและกระแสเงินสดของเกษตรกร

โดยเจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรจังหวัดและเจ้าหน้าที่รับผิดชอบงานอาสาสมัครเกษตร ระดับอำเภอ ร่วมกับอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) ที่เป็นผู้แทนของแต่ละอำเภอ ให้ข้อมูลพื้นฐานในพื้นที่ ได้แก่ พืชหลักในพื้นที่ ปัญหาอุปสรรคภาคการเกษตรในประเด็นทั้ง 6 ประเด็น พร้อมเสนอแนวทางการจัดการ ความเสี่ยงและร่วมกันจัดทำแผนการขับเคลื่อนการดำเนินงานของอาสาสมัครเกษตร ปี 2568 เพื่อ แก้ไขปัญหาความเสี่ยงของภาคการเกษตรในพื้นที่ตามที่ได้ร่วมกันนำเสนอ

2. สรุปข้อมูลของผู้มีส่วนร่วม

การดำเนินงานมีผู้ร่วมดำเนินการ

1. เวทีเครือข่ายอาสาสมัครเกษตรเพื่อการเรียนรู้และบริหารจัดการความเสี่ยง ระดับจังหวัด ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรระดับจังหวัด ผู้แทนอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) จำนวน 26 ราย
2. เวทีเครือข่ายอาสาสมัครเกษตรเพื่อการเรียนรู้และบริหารจัดการความเสี่ยง ระดับอำเภอ ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรระดับจังหวัด และระดับอำเภอ อำเภอละ 1 ราย ผู้แทนอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) จำนวน 37 ราย

3. ผลจากการมีส่วนร่วม

ผลจากการดำเนินการจัดเวทีเครือข่ายอาสาสมัครเกษตรกรเพื่อการเรียนรู้และบริหารจัดการความเสี่ยงระดับจังหวัด และระดับอำเภอ

อาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้าน (อกม.) แต่ละอำเภอได้ร่วมนำเสนอพืชหลักของพื้นที่ ปัญหาอุปสรรคในภาคการเกษตร แนวทางการจัดการความเสี่ยง และร่วมวางแผนการขับเคลื่อนงานอาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้าน (อกม.) ปี 2568 ซึ่งสามารถสรุปรายละเอียดดังนี้

การผลิตสินค้าเกษตรในพื้นที่

ปัญหา	การจัดการและแก้ไขปัญหในปัจจุบัน	แนวทางการจัดการความเสี่ยง
๑.ราคาผลผลิตตกต่ำ	๑.พัฒนาสินค้าให้ได้คุณภาพและมาตรฐานมากยิ่งขึ้น	๑.ศึกษาข้อมูลการผลิตและการตลาดเพื่อป้องกันปัญหาสินค้าล้นตลาด ๒.สนับสนุนเกษตรกรให้มีการจำหน่ายสินค้าด้วยตนเองโดยไม่ผ่านพ่อค้าคนกลาง
๒.การระบาดของโรคและแมลงศัตรูพืชเพิ่มมากขึ้น	๒.สร้างการรับรู้การควบคุมป้องกัน กำจัดโรคและแมลงศัตรูพืชให้กับเกษตรกร	๒.จัดเก็บข้อมูลการระบาดของโรคและแมลงศัตรูพืชในแต่ละช่วงเวลาเพื่อให้สามารถป้องกันการระบาดได้
๓.ภัยธรรมชาติ (น้ำท่วม, ภัยแล้ง)	๓.ติดตามข่าวสารพยากรณ์อากาศผ่านทางสื่อต่างๆ	๓.มีการวางแผนการผลิตเพื่อหลีกเลี่ยงความเสียหายจากฤดูกาลต่างๆ
๔.พื้นที่เพาะปลูกมีน้ำขังส่งผลให้พืชเกิดความเสียหาย	๔.ปรับปรุงพื้นที่ในแปลงให้มีการระบายน้ำได้ดีขึ้น	๔.หน่วยงานที่เกี่ยวข้องช่วยแก้ไขปัญหากับระบบชลประทานในพื้นที่
๕.ช่องทางการตลาดมีน้อย	๕.เพิ่มช่องทางการตลาดในรูปแบบออฟไลน์และออนไลน์	๕.ให้ความรู้และบูรณาการการจำหน่ายสินค้าผ่านสื่อต่างๆให้เกษตรกร

การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

ปัญหา	การจัดการและแก้ไขปัญหในปัจจุบัน	แนวทางการจัดการความเสี่ยง
๑. แหล่งน้ำไม่เพียงพอต่อการผลิต ๒. ให้ผลผลิตน้อย ไม่ตรงตามฤดูกาล	๑. การบริหารจัดการน้ำในแปลง ๒. จัดเก็บสำรองน้ำในช่วงฤดูฝน	๑. สังเกต ติดตาม และจดบันทึกเป็นฐานข้อมูลสำหรับใช้เปรียบเทียบในปีถัดไป

๓. อุณหภูมิภายในแปลงสูงขึ้น กระทบต่อการเจริญเติบโตของพืช ๔. น้ำท่วมทำให้ผลผลิตเสียหาย ๕. พื้นที่เชิงเขาเสี่ยงต่อการเกิด น้ำป่าไหลหลากต้นไม้โค่นล้ม/ดิน สไลด์	๓. ส่งเสริมการจัดการสวนให้ เหมาะกับสภาพอากาศ เช่น การ คลุมโคนต้นด้วยเศษใบไม้เพื่อเก็บ รักษาความชื้น ๔. ติดตามข่าวสารพยากรณ์ อากาศผ่านทางสื่อต่างๆ	๒. ใช้เทคโนโลยี และนวัตกรรมใน การป้องกันปัญหาภัยแล้ง เช่น ทำ ระบบน้ำในแปลง ๓. สร้างการรับรู้การวางแผนการ ผลิตให้เหมาะสมกับฤดูกาล ๔. การประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกร ขึ้นและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกร ให้เป็นปัจจุบันเพื่อรองรับการขอรับ การช่วยเหลือกรณีเกิดภัย ๕. รณรงค์การปลูกไม้ยืนต้นเพื่อลด การเกิดน้ำป่า ดินโคลนถล่ม และ ดินสไลด์
---	--	--

ความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีต่อการทำเกษตร

ปัญหา	การจัดการและแก้ไขปัญหในปัจจุบัน	แนวทางการจัดการความเสี่ยง
๑.ขาดความรู้ความเข้าใจในการใช้เทคโนโลยี	๑. สนับสนุนการให้ความรู้และฝึกทักษะการใช้เทคโนโลยี	๑. หาข้อมูลด้านเทคโนโลยีให้นำมาใช้ให้เหมาะสมกับตนเอง
๒.การลงทุนมีค่าใช้จ่ายสูง	๒.๑ นำภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือดัดแปลงวัสดุที่มีในพื้นที่มาประยุกต์ใช้กับเทคโนโลยี ๒.๒ จัดหาแหล่งเงินทุนหรืองบประมาณสนับสนุน	๒.ประสานหน่วยงานภาครัฐภาคเอกชน สถาบันการศึกษาสนับสนุนวิชาการและเทคโนโลยีต้นทุนต่ำ
๓.ขาดความรู้การจำหน่ายสินค้าเกษตรผ่านทางออนไลน์	๓. ให้ความรู้การจำหน่ายสินค้าผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ต่างๆ	๓. สนับสนุนเกษตรกรให้มีการจำหน่ายสินค้าด้วยตนเองโดยไม่ผ่านพ่อค้าคนกลาง
๔.เทคโนโลยีทำให้คนตกงาน	๔. ไม่มี	๔.พัฒนาคนให้เหมาะสมกับงานและสามารถเข้าถึงเทคโนโลยีได้มากขึ้น

สังคมเกษตรกรรมกับการยอมรับเทคโนโลยี

ปัญหา	การจัดการและแก้ไขปัญหในปัจจุบัน	แนวทางการจัดการความเสี่ยง
๑.เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุทำให้การยอมรับเทคโนโลยีเป็นไปได้ยาก	๑.ส่งเสริมให้ความรู้ในการใช้เทคโนโลยี	๑. ส่งเสริมการจัดตั้งกลุ่มผู้สูงอายุเพื่อร่วมกันเรียนรู้และนำเทคโนโลยีมาใช้

๒.ขาดผู้แนะนำเกี่ยวกับ ความสำคัญของการนำเทคโนโลยี มาใช้	-	๒. สร้างเกษตรกรรุ่นใหม่ใน ครัวเรือนเพื่อช่วยกันพัฒนาการนำ เทคโนโลยีมาใช้ในการ ผลิตสินค้าเกษตร
---	---	--

การบริการทางการเกษตรที่เปลี่ยนแปลงไป

ปัญหา	การจัดการและแก้ไขปัญหในปัจจุบัน	แนวทางการจัดการความเสี่ยง
๑.การบริการและประชาสัมพันธ์ไม่ ทั่วถึง	๑.สร้างช่องทางการประชาสัมพันธ์ เพิ่มมากขึ้น เช่น กลุ่มไลน์	-
๒.เกษตรกรขาดความเชื่อถือต่อ อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน	๒.สร้างการรับรู้บทบาทของ อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านให้แก่ เกษตรกร	๒.หน่วยงานจัดทำสื่อให้ความรู้ สำหรับให้อาสาสมัครเกษตร หมู่บ้านได้ศึกษาและถ่ายทอดสู่ เกษตรกร
๓.เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่เห็น ความสำคัญต่อการรับรอง มาตรฐานสินค้าเกษตร	๓.สร้างการรับรู้โดยเปรียบเทียบให้ เกษตรกรเห็นถึงความแตกต่าง ระหว่างสินค้าที่ได้รับมาตรฐานและ ไม่ได้รับมาตรฐาน	๓.๑หน่วยงานสนับสนุนองค์ ความรู้เกี่ยวกับมาตรฐานสินค้า เกษตร ๓.๒ บูรณาการกับหน่วยงานที่ เกี่ยวข้องเพื่อขอการรับรอง มาตรฐานสินค้าเกษตร

การบริหารจัดการต้นทุนและกระแสเงินสดของเกษตรกร

ปัญหา	การจัดการและแก้ไขปัญหในปัจจุบัน	แนวทางการจัดการความเสี่ยง
๑.รายจ่ายมากกว่ารายรับ เนื่องจากต้นทุนค่าปุ๋ยสูง	๑. ส่งเสริมการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ใช้ เอง	๑.ขอรับการสนับสนุนความรู้และ ปัจจัยการผลิตจากหน่วยงานพัฒนา ที่ดิน
๒.ขาดการจัดทำบัญชีฟาร์ม บัญชี รายรับ-รายจ่าย	๒.๑ใช้การประมาณการ ต้นทุน รายรับ-รายจ่าย ๒.๒มีการส่งเสริมองค์ความรู้ด้าน การจัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย	๒.สร้างจิตสำนึกให้เกษตรกรเห็นถึง ความสำคัญของการจัดทำบัญชี ฟาร์ม
๓.สภาพคล่องด้านกระแสเงินสด ของเกษตรกรต่ำ ทำให้การจัดหา แหล่งทุนเป็นไปได้ยาก	๓.จัดหาแหล่งเงินทุนทางด้าน การเกษตร	๓.ส่งเสริมการรวมกลุ่มเพื่อหา แหล่งทุนที่ดอกเบี้ยต่ำ

แผนการขับเคลื่อนการดำเนินงานของอาสาสมัครเกษตร ปี 2568

แนวทางการขับเคลื่อนงาน	กิจกรรม	อกม. ดำเนินการสนับสนุนอย่างไร	ช่วงเวลา ดำเนินการ	ผลลัพธ์ที่คาดหวัง
1.การจัดการความเสี่ยงในการผลิตพืชของพื้นที่	1. ฝึกอบรมเรื่องการป้องกันโรคและแมลงศัตรูพืช	ประชาสัมพันธ์และประสาน เกษตรกรเข้าร่วมอบรม	มี.ค.-พ.ค. 68	เกษตรกรมีความเข้าใจเรื่อง การป้องกันโรคและแมลง สามารถจัดการแปลงได้ดี
	2. ประชาสัมพันธ์แจ้งเตือนภัยพิบัติและขึ้นทะเบียน เกษตรกร	สำรวจพื้นที่และประชาสัมพันธ์ เกษตรกรในพื้นที่ให้ทั่วถึง	ทุกเดือน	เกษตรกรเห็นความสำคัญ ของการขึ้น/ปรับปรุง ทะเบียนเกษตรกรและรับมือ กับภัยพิบัติที่จะเกิดขึ้น
	3. ให้ความรู้การจัดการพื้นที่น้ำขัง	สำรวจพื้นที่และประสานงาน หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	ก.ค.-ก.ย.68	แก้ปัญหาพื้นที่น้ำขังในแปลง ได้
2. การจัดการและแก้ไขความเสี่ยงจากสภาพภูมิอากาศ	1. สร้างการรับรู้การวางแผนการผลิตพืช	ประสานงานกับเกษตรกรในพื้นที่	เม.ย.-พ.ค. 68	เกษตรกรปลูกพืชเหมาะสม กับฤดูกาล
	2. ทำบ่อกักเก็บน้ำในแปลง (บ่อจิ๋ว) เพื่อป้องกันปัญหา ภัยแล้ง	ประสานงานกับหน่วยงานที่ รับผิดชอบ เพื่อสนับสนุนการทำ บ่อจิ๋ว	เม.ย.-พ.ค. 68	แก้ปัญหาหน้าขาดแคลน และ มีพื้นที่เลี้ยงปลาเสริมรายได้
	3. รณรงค์ลดการเผาในแปลง	ประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้ให้กับ เกษตรกร	เม.ย.-มิ.ย. 68	เกษตรกรเข้าใจถึงข้อเสีย ของการเผาและหยุดเผาวัสดุ เหลือใช้ในแปลง
	4. ส่งเสริมการทำปุ๋ยหมักจากเศษวัสดุเหลือใช้	ให้ความรู้การทำปุ๋ยหมักจากวัสดุ เหลือใช้แก่เกษตรกรในพื้นที่ของ ตนเอง	ทุกเดือน	เกษตรกรลดต้นทุนการผลิต และลดการเผา

แนวทางการขับเคลื่อนงาน	กิจกรรม	อกม. ดำเนินการสนับสนุนอย่างไร	ช่วงเวลา ดำเนินการ	ผลลัพธ์ที่คาดหวัง
3. การส่งเสริมและพัฒนาเทคโนโลยีในการเกษตร	1. สร้างการรับรู้การใช้เทคโนโลยีและการจำหน่ายสินค้าทางการเกษตรผ่านแพลตฟอร์มต่างๆ	แนะนำการใช้เทคโนโลยีแก่เกษตรกรในพื้นที่	ทุกเดือน	เกษตรกรใช้เทคโนโลยีมากขึ้น
	2. อบรมให้ความรู้การนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ร่วมกับเทคโนโลยี	ประสานเกษตรกรเข้าร่วมอบรม	ทุกเดือน	สามารถพึ่งพาตนเองได้
4. การจัดการการยอมรับเทคโนโลยีของเกษตรกร	1. จัดตั้งศูนย์เรียนรู้ด้านเทคโนโลยี เพื่อเป็นแบบอย่างให้แก่เกษตรกร	สร้างตนเองให้เป็นต้นแบบในด้านเทคโนโลยีแก่เกษตรกรในพื้นที่	ทุกเดือน	มีแปลงเรียนรู้ต้นแบบให้แก่เกษตรกรในพื้นที่ได้มีแรงจูงใจในการนำเทคโนโลยีมาใช้
	2. สร้างเกษตรกรรุ่นใหม่เข้าร่วมขับเคลื่อนการใช้เทคโนโลยี	สรรหาเกษตรกรรุ่นใหม่ในพื้นที่เข้าร่วมกิจกรรม	ทุกเดือน	มีเกษตรกรรุ่นใหม่มาร่วมขับเคลื่อนการใช้เทคโนโลยีร่วมกับเกษตรกรผู้สูงอายุ
5. การปรับปรุงบริการทางการเกษตร	1. สร้างช่องทางการประชาสัมพันธ์เพิ่มมากขึ้น	อกม. สร้างกลุ่มไลน์ระหว่าง อกม. และเกษตรกรในพื้นที่	ทุกเดือน	เกษตรกรได้รับข่าวสารอย่างทั่วถึง
6. การลดต้นทุนและการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการเงินสดของเกษตรกร	1. ส่งเสริมการผลิตปุ๋ยใช้เอง	เป็นต้นแบบและแนะนำเกษตรกร	ทุกเดือน	ลดต้นทุนการซื้อปุ๋ยให้แก่เกษตรกร
	2. อบรมให้ความรู้การทำบัญชีฟาร์ม	ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาให้ความรู้	ทุกเดือน	เกษตรกรสามารถทำบัญชีของตนเองได้
	3. สร้างการรับรู้การเข้าถึงแหล่งเงินทุนแก่เกษตรกร	ประชาสัมพันธ์แหล่งเงินทุนจากหน่วยงานต่างๆ	ทุกเดือน	เกษตรกรสามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนดอกเบี้ยต่ำได้

4. การนำผลจากการมีส่วนร่วมไปปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงานของหน่วยงาน

สำนักงานเกษตรจังหวัดนราธิวาส กำหนดดำเนินการ ดังนี้

จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมองค์ความรู้ภาคการเกษตรให้กับเกษตรกร เช่น โรคและแมลงศัตรูพืช การทำบัญชีฟาร์ม การวางแผนการผลิตพืชเพื่อรองรับสถานการณ์ภูมิอากาศที่เปลี่ยนแปลงไป

ข้อมูลประกอบ ภาพการดำเนินงาน / การผลิตข่าว / สื่อประชาสัมพันธ์ / หรือ มีการสรุปผล 1 A4

